

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/111
KARAR NO : 2021/146
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Güne enerji santrali (GES) projesi için alınan proje onay bedelinin, davalı Türkiye Elektrik Daıtım A. .'den (TEDA) tazmin yoluyla tahsili istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacı: K.Enerji Üretim San. ve Tic. A. .
Vekili : Av. B.A.A.
Davalı : Türkiye Elektrik Daıtım Anonim irketi (TEDA)
Vekili : Av. T.B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, davacı irketin hazırlanan Güne enerji santrali (GES) projesinin onayı için Bakanlık tarafından yetkilendirilmi kurum olan davalı TEDA 'ne ba vurdu unu, davalı idare tarafından proje onayı için Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Yetkilendirmelere li kin Usul ve Esaslar uyarınca, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı 1, Araç ve Gereç Kira Yönetmeli i esasları çerçevesinde talep edilen 46.824 TL proje onay bedelinin ödendi i ve bu bedelin haksız alındı mını ileri sürerek, davalıdan faiziyle birlikte tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdi i cevap dilekçesinde, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekti inden bahisle görev itirazında bulunmu tur.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 12. Asliye Ticaret Mahkemesinin 27/09/2019 tarihli ve E.2019/104 sayılı dosyasında,** davanın sebepsiz zenginle meden kaynaklanması itibari ile davalı tarafın yargı yolu itirazının reddine karar verilmi tir.

4. Davalı TEDA vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Danı tay Ba savcılı ı Talebi

5. Dava konusu proje onay bedelinin, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı ı Araç Gereç Kira Yönetmeli i; Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Hizmet Bedellerinin Hesaplanmasına li kin Usul ve Esaslar'dan kaynaklandı ı açık olup; bu konudaki mevzuat hükümleri uyarınca yetkilendirilen TEDA Genel Müdürlü ünçe, kamu hukuku alanında, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen proje onay bedellerinin tazmini için açılan davada yargısal denetimin, dari yargıda yapılması gerekti i sonucuna varıldı ı gerekçesiyle, GES projesi için alınan proje onay bedellerinin tazmin yolu ile tahsili istemiyle açılan davada, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ve dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermi tir.

III. BA SAVCILIK DÜ ÜNCES

6. Uyu mazlık Mahkemesi Ba kanlı ınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının da yazılı dü ünçesi istenilmi tir.

7. Dava konusu proje onay bedelinin, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı ı, Araç ve Gereç Kira Yönetmeli i ile Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Hizmet Bedellerinin Hesaplanmasına li kin Usul ve Esaslardan kaynaklandı ı, yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca çıkarılan Yetkilendirme Tablosu ile yetkilendirilen ve yine belirtilen mevzuat hükümlerine göre üstün ayrıcalıklara sahip olan, yükümlülükler rejimine tabi tutulan, sorumlulu u ve denetimi bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteli indeki elektrik da ıtım faaliyetini yürüten TEDA Genel Müdürlü ü tarafından kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen proje onay bedelinin tazmini istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli oldu u sonucuna varıldı ı gerekçesiyle, Danı tay Ba savcılı ının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gere ince yapmı oldu u ba vurunun kabulü ile Ankara 12. Asliye Ticaret Mahkemesinin 27/09/2019 tarihli ve 2019/104 Esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekti i yolunda dü ünçe vermi tir.

IV. LG L HUKUK

8. Elektrik enerjisine ili kin faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanun'u (Bu Kanun'un adı 14/03/2013 tarihli ve 6446 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun olarak de i tirilmi tir) ile 2001 yılında kamu tüzel ki ili ini haiz, dari ve mali özerkli e sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmu tur.

9. Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ile 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmi tir. 6446 sayılı Kanun'un 4. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini, üretim, iletim, da ıtım, toptan veya perakende satı ı, ithalat ve ihracatı ile piyasa i letimi faaliyetleri olarak sıralamı tur. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin münhasıran Türkiye Elektrik letim Anonim irketi tarafından yürütülebilece i düzenlenmi tir. Di er faaliyetlerde ise, kamu tüzel ki ilerinin yanında, özel hukuk tüzel ki ilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabilece i öngörölmü tür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunlulu u getirilmi tir.

10. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "*Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler*" ba lıklı 14. maddesinde; lisans alma ve irket kurma yükümlülü ünden muaf ki iler in sisteme ba lanmasına ili kin teknik usul ve esaslar ile satı a, ba vuru yapılmasına ve denetim yapılmasına ili kin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenece i hüküm altına alınmı tır.

11. 6446 ve 5346 sayılı sayılı Kanunlara dayanılarak hazırlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine li kin Yönetmeli in "*Ba lantı ve sistem kullanımı için ba vuru*" ba lıklı 9. maddesinin 2. Fıkrası öyledir:

"(2) (*De i ik:RG-23/3/2016-29662*) Hidrolik kayna a dayalı üretim tesisleri bakımından ilgili il özel idaresinden su kullanım hakkı izin belgesini alan ve di er kaynaklar bakımından ba lantı ba vurusu uygun bulunan veya lgili ebeke letmecisi tarafından teklif edilen alternatif ba lantı noktası önerisini kabul edenler ile rüzgar ve güne enerjisine dayalı ba vurularda Teknik De erlendirme Raporu olumlu olanlara lgili ebeke letmecisi tarafından Ba lantı Anla masına Ç a rı Mektubu gönderilir. Kendisine Ba lantı Anla masına Ç a rı Mektubu gönderilen gerçek veya tüzel ki ilere, söz konusu su kullanım hakkı izin belgesinin alınma veya Ba lantı Anla masına Ç a rı Mektubunun tebli tarihinden itibaren yüzseksen gün süre verilir. Gerçek veya tüzel ki iler söz konusu sürenin ilk doksan günü içerisinde üretim tesisi ve varsa irtibat hattı projesini Bakanlık veya Bakanlı in yetki verdi i kurum ve/veya tüzel ki iler in onayına sunar. Proje onayına yetkili Kurum veya Kurulu tarafından proje onayı için ba vuruda bulunan ki iler ile ba vuru tarihlerini haftalık olarak internet sayfasında ilan eder. Doksan gün içinde proje onayı için ba vuruda bulunmayan gerçek veya tüzel ki iler in ba lantı ba vuruları geçersiz sayılarak sunmu oldukları belgeler kendilerine iade edilir." düzenlemesi yer almı tır.

12. Uyu mazlı a konu proje onay bedellerinin ödendi i tarihte yürürlükte bulunan 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "*Görev*" ba lıklı 2. maddesi öyledir:

"Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ının görevleri (*Ek ibare: 20/2/2001-4628/17 md.*) ilgili Kanunlarda piyasada faaliyet gösteren kurum ve kurulu lara bırakılmadı ı takdirde ve ölçüde unlardır:

...

j) (*Ek: 4/6/2016-6719/4 md.*) Elektrik üretim, iletim, da tım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun ekilde kurulması ve i letilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul i lemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kurulu larını, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında da tım lisansı sahibi tüzel ki ileri veya özel hukuk tüzel ki ilerini görevlendirmek, yetkilendirmek veya bu tüzel ki ilerden hizmet satın almak ve bu tüzel ki iler in nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel ki ilere uygulanacak yaptırımları ve di er hususları yönetmelikle düzenlemek."

13. Bu ba lamda yürürlü e konulan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli inin "*Tanımlar ve kısaltmalar*" ba lıklı 4. maddesinin (jj) bendi öyledir:

"Proje onay birimi (POB): Elektrik tesislerinin, hesap ve raporlarını inceleyerek proje paftalarını onaylamak üzere görevlendirilmi Bakanlık birimini veya bu amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilen DS , TE A , TEDA , EDA , EÜA , OSB ve benzeri ihtisas sahibi kurum ve kurulu ları,"

14. Aynı Yönetmeli in "*Yetki devri*" ba lıklı 8. maddesi öyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul i lemleri ve tutanak onay i lemleri yetkisi Bakanlı a aittir.

Bakanlık bu yetkisini do rudan kullanabilece i gibi bu i lemleri ihtisas sahibi kurum, kurulu veya tüzel ki ilerle birlikte yapabilir ya da kurum, kurulu veya tüzel ki ilerden hizmet alarak ya da bu kurum, kurulu veya tüzel ki ilere yetki devretmek suretiyle yaptırabilir.

(2) Bakanlık, tesislerin proje onay ve kabul i lemleri ile tutanak onay i lemleri yetkilendirmesini; tesislerin niteli i, yetkilendirilen tüzel ki iler ile yetkilendirme süresi ve benzeri bilgileri içerecek ekilde, bir benzeri EK-1’de yer alan belge ile düzenler ve internet sitesinde yayımlar. Gerekli görülmesi halinde cari yıl içerisinde yapılan yetkilendirmeler, Bakanlık Oluru ile geçerlik süresi en az ilan edildi i yılın sonuna kadar olmak üzere revize edilerek, Bakanlı n internet sayfasında yayımlanır."

15. 3154 sayılı Kanun ve Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeli inin verdi i yetki uyarınca, 26/07/2016 tarih ve 1759 sayılı Makam Olur’u kapsamında tesis edilen 26/07/2016 tarih ve 19973 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ı i lemi ile; elektrik tesislerinin proje onay, kabul ve tutanak onay i lemleri hususunda kurum ve kurulu ların yetkilendirilmesine ili kin "Yetkilendirilme Tablosu" yürürlü e konulmu , bu tabloya göre lisanssız üretim tesisi olan GES’ler için davalı idare yetkilendirilmi tir.

V. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

16. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI’nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN’ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun’un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun’un 10/2 maddesinde öngörülen yöntemine uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

17. Raportör-Hakim Gül en AKAR PEHL VAN’ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL’ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

18. Dava, davacı tarafından hazırlanan GES projesinin onaylatılmasına binaen, davalı TEDA tarafından “Proje Onay Bedeli” adı altında alınan bedelin, mevzuata aykırı oldu undan bahisle, faizi ile birlikte iadesi isteminden ibarettir.

19. Konuya ili kin mevzuat hükümleri irdelendi inde, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenli ini ve **kamu** hizmeti gerekliliklerini sa layacak uyum içinde yürütülmesi adına düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma i levlerinin kamu gücüyle yerine getirildi i bir kamu hizmeti faaliyeti oldu u görülmektedir.

20. Dava dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından hazırlanan GES projesinin onayı için Bakanlık tarafından yetkilendirilmi kurum olan davalı idareye ba vuruldu u,

davalı idare tarafından proje onayı için talep edilen proje onay bedelinin ödendi i ve bu bedelin, tazmin yolu ile tahsili amacıyla bu davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

21. Olayda; üstün ayrıcalıklara sahip olan ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan, sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteli indeki elektrik da ıtım faaliyetini yürüten davalı TEDA ile davacı arasında, dava konusu edilen proje onay bedelinin, TEDA Genel Müdürlü ü Hizmet Satı ı Araç Gereç Kira Yönetmeli i; Elektrik Tesislerinin Proje Onayı ve Kabul lemlerine Ait Hizmet Bedellerinin Hesaplanmasına li kin Usul ve Esaslar'dan kaynaklandı ı; bu konuda mevzuat hükümleri uyarınca yetkilendirilen TEDA Genel Müdürlü ünçe, kamu hukuku alanında, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen proje onay bedelinin ödenmesinden sonra, ödenen bedelin iadesi için açılan davada uyu mazlı ın, idari yargı yerinde görülmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Danı tay Ba savcısınca yapılan ba vurunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Ankara 12. Asliye Ticaret Mahkemesinin 27/09/2019 tarihli ve E.2019/104 sayılı kararının kaldırılması gerekmi tir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısınca yapılan BA VURUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Ankara 12. Asliye Ticaret Mahkemesinin 27/09/2019 tarihli ve E.2019/104 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER'in KAR I OYLARI ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

Davalı TEDA 14/02/2018 gün ve 30332 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Ana Statüsünde de belirtildi i üzere; tüzel ki ili e sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumlulu u sermayesiyle sınırlı bir ktisadi Devlet Te ekkülüdür. Te ekkül; 6446 sayılı Kanun, 233 ve 399 sayılı KHK ve bu Ana Statü hükümleri saklı kalmak üzere özel hukuk hükümlerine tabidir.

Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), elektrik sektöründeki yapının yeniden düzenlenmesi amacıyla 1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Kanun ile kurulmu ; özelle tirme politikaları çerçevesinde. Bakanlar Kurulunun 12.08.1993 tarih ve 93/4789 sayılı Kararı ile, Türkiye Elektrik Üretim - letim A. . (TEA) ve Türkiye Elektrik Da ıtım A. . (TEDA) adı altında iki ayrı ktisadi Devlet Te ekkülü olarak yeniden yapılandırılmı ve 1994 yılında tüzel ki iliklerine kavu mu lardır. Daha sonra, da ıtım bölgeleri baz alınarak Kamu mülkiyetindeki elektrik i letmelerinin yeniden yapılandırılması suretiyle elektrik enerjisi da ıtım hizmetlerinin özelle tirilmesine karar verilmi ve Yüksek Planlama Kurulu'nun 17/03/2004 tarih ve 2004/3 sayılı Kararı le kabul edilen "Elektrik Sektörü Reformu ve Özelle tirme Stratejisi Belgesi" çerçevesinde Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 02/04/2004 tarih, 2004/22 sayılı kararı ile davalı irketin de ba lı oldu u TEDA özelle tirme kapsam ve programına alınmı , da ıtım bölgeleri yeniden belirlenerek, Türkiye 21 da ıtım bölgesine ayrılmı tır.

Bundan sonra davalı TEDA 'ın 2 Nisan 2004 tarihinde alman karar ile di er tüm elektrik da ıtım bölgeleri gibi özelle tirme kapsamına alındı ı, Özelle tirme Yüksek Kurulu'nun 07/03/2013 tarih. 2013/20 sayılı kararı do rultusunda davalı irketin % 100 kamu hissesinin 28/05/2013 tarihinde düzenlenen hisse satı sözleşmesiyle ticari bir irkete devredildi i anla ılmı tır.

Davalı TEDA 'ın ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi oldu u açıkça düzenlenmi tir.

Açıklanan tüm bu nedenlerle, davacı ile davalının özel hukuk hükümlerine tabi olduklarının tartı masız oldu u gibi, dosyaya ibraz edilen sözleşme ve protokollerin incelenmesinde, davalının özelle tirilerek tüm kamu hisselerinin bir ticari irkete devredilmi olması, ana statüsünde özel hukuk hükümlerine tabi olaca ının açıkça düzenlenmesi ve somut olayda taraflar arasındaki ihtilafın TTK hükümlerine göre çözümlenmesi gerekti i, bu nedenlerle davaya bakmakla görevli yargı yerinin Adli Yargı oldu u anla ılmakla Sayın Ço unlu un somut olayda görevli yargı yerinin dari Yargı oldu u yönündeki kararına katılmıyoruz. 05/04/2021

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER